

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ І ВІДТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Даються основи концепції управління лісовими підприємствами. Наводиться характеристика чотирьох підсистем загальної системи регулювання використання і відтворення лісових ресурсів та умов їх функціонування.

S. Dyakiv – USUFWT

The forming of ecology-economic regulations mechanism of forest resources use and reproduction

This thesis gives the main principles of the forestry enterprises management. Besides it adduces the description of four subsystems of the general system which regulates the forest resources use and reproduction and the conditions of their functioning

Для ефективного функціонування лісогосподарських підприємств актуальним є впровадження науково обґрунтованої системи менеджменту на еколого-економічних засадах. При цьому структура системи менеджменту трансформується у структуру системи регулювання використання і відтворення лісових ресурсів (рис. 1).

На "вході" системи є чинні законодавчі і нормативно-правові акти України та органів місцевого самоврядування, відомчі інструктивно-методичні документи, Статут, проектно-конструкторська і кошторисна документація, матеріальні, трудові ресурси, а також різноманітна інформація. На "виході" системи – результати всіх видів діяльності, передбачених Статутом підприємства.

Компоненти "зворотнього зв'язку" системи, передусім, характеризують динаміку показників діяльності лісогосподарського підприємства, які відображають екологічні напрями його функціонування. Слід зазначити, що на сталий розвиток підприємства має певний вплив і "зовнішнє середовище".

Макросередовище, в якому функціонують вітчизняні лісогосподарські підприємства, тяжко назвати сприятливим. Складне політичне, економічне, соціально-демографічне становище у країні, безумовно, негативно впливає на їх функціонування. Регіон також характеризується складною екологічною, природно-кліматичною ситуацією, що не лише ускладнює діяльність зазначених підприємств, але й об'єктивно спрямовує її в русло сталого розвитку.

Щодо інфраструктури регіону функціонування лісогосподарських підприємств, то її складові в нашій країні розвинуті на достатньому рівні і позитивно впливають на діяльність підприємств. Як правило, розвинені ринкова інфраструктура, промисловість, будівництво, охорона здоров'я, наука та освіта, культура, торгівля, громадське харчування, транспорт і зв'язок, сільське господарство. Побутове обслуговування і житлово-комунальне господарство, безумовно, потребують якісно нового розвитку, але їх обсяг не є стримуючим фактором для зазначених підприємств.

* Наук. керівник проф. М.В. Римар, д-р екон. наук – УкрДЛТУ

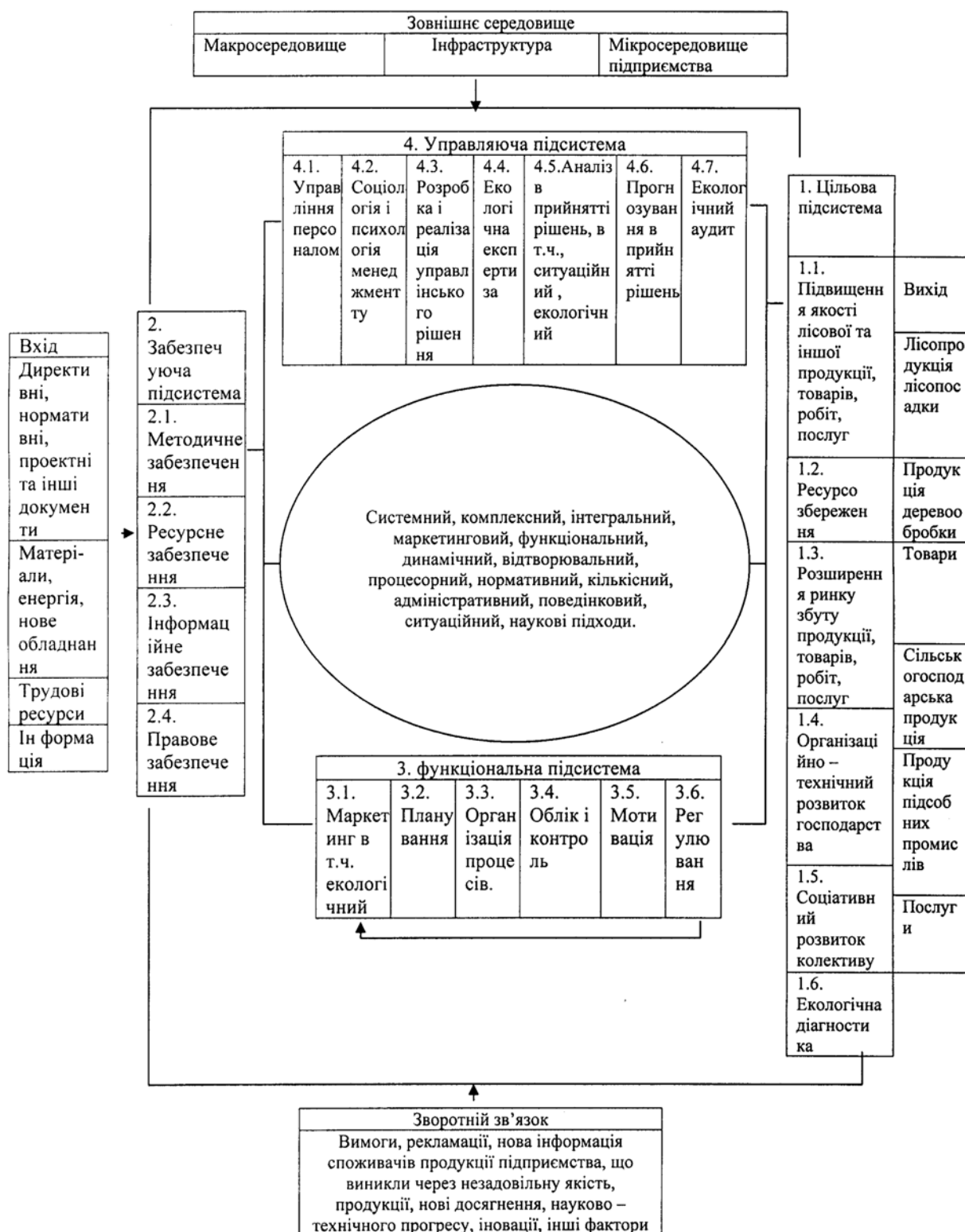

Рис. 1. Структура системи регулювання використання і відтворення лісових ресурсів лісогосподарського підприємства

Безпосередньо впливають на ефективність господарської діяльності лісогосподарських підприємств фактори мікросередовища, і у першу чергу, їх конкуренти. На сучасному етапі розвитку в більш вигоду становищі перебувають державні підприємства, найпотужніші у лісогосподарському комплексі країни.

Найбільш суттєво, причому негативно, впливає на ефективність діяльності зазначених підприємств такий фактор мікросередовища, як законодавство щодо податкової системи і зовнішньоекономічної діяльності. Нівелювати його практично неможливо. Однак підприємства можуть хоча б пристосуватись до нього, по можливості зменшуючи негативний вплив. З цією метою слід автоматизувати всю еколого-економічну роботу підприємств, мати дієву базу даних, застосовувати адекватні АРМ економіста і бухгалтера.

Першою підсистемою "процесу" у системі регулювання і відтворення лісових ресурсів є цільова, яка включає такі компоненти:

- підвищення якості лісової та іншої продукції, товарів, робіт, послуг;
- ресурсозбереження;
- розширення ринку збуту продукції, товарів, робіт, послуг;
- організаційно-технічний розвиток господарства;
- соціальний розвиток колективу;
- екологічна діагностика.

Економіко-екологічна діагностика безпосередньо орієнтована на визначення характеру різноманітних порушень при відхиленні ходу виробничого процесу від лісогосподарських, екологічних, соціальних нормативів і вимог з позиції потенційно можливого виникнення значних проблемних ситуацій в майбутньому, оцінку диспропорцій між виробництвом товарної продукції, послуг і економічно значимими проблемами охорони оточуючого середовища для кожного підприємства, регіону, суспільства в цілому.

Другою підсистемою "процесу" є забезпечуюча, яка включає такі компоненти:

- методичне забезпечення;
- ресурсне забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- правове забезпечення.

При цьому методичне забезпечення передбачає наявність нормативно-методичних документів, що регламентують всі основні питання побудови, функціонування і розвитку системи менеджменту підприємства. На рівні підприємства повинні бути розроблені і впроваджені стандарти підприємства з усіх питань, які не охоплені міжнародними, державними і муніципальними нормативними актами.

Третьою підсистемою "процесу" є функціональна, яка включає такі компоненти:

- маркетинг, в т.ч. екологічний;
- планування;
- організація процесів;
- облік і контроль;
- мотивація;
- регулювання.

Всі з наведених компонентів повинні функціонувати за стандартами підприємства, впровадженими як методичне забезпечення забезпечуючої підсистеми. Аналогічно повинна функціонувати та управляюча підсистема, яка включає такі компоненти:

- управління персоналом;

- соціологія і психологія менеджменту;
- розробка і реалізація управлінського рішення;
- екологічна експертиза;
- аналіз у прийнятті рішень, в т.ч. ситуаційний екологічний;
- прогнозування у прийнятті рішень;
- екологічний аудит.

При цьому останній компонент підлягає якнайшвидшому впровадженню у систему регулювання і відтворення лісових ресурсів на еколого-економічних засадах згідно концепцією сталого розвитку.

Таким чином, лише термінове впровадження екологічних складових у систему менеджменту лісогосподарських підприємств дозволить одержати достатню еколого-економічну ефективність лісогосподарського комплексу України.

Література

1. Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту та екологічного аудиту/ Шевчук В.Я., Сатомкін Ю.М., Навроцький В.М., Лозанський В.Р., Серенко В.В., Неженцева О.В., Скорик К.Д., Скляр Д.Л., Пилипчук М.О., Давиденко С.І. – К.: Сиківоя – Т, 1997. – 221 с.

2. Мишенин Э.В. Эколого-экономические проблемы природопользования в лесном комплексе. – Сумы: ИПП "Мрия-1" ЛТД, 1998. – 272 с.

3. Фатхутдинов Р.А. Производственный менеджмент: Учебник для вузов. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 447.

УДК 630

Доц. Н.М. Кисіль, асист. О.М. Яворська – УкрДЛТУ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ У ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

Наведено особливості обліку витрат операційної діяльності у підприємствах лісової галузі з врахуванням вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

N.M. Kysil', O.M. Yavors'ka – USUFWT

Special feature accounting to activity in the factory of the forest branch

Directed the special feature accounting of the expense operational to activity in the factory of branch to use the demand national position accounting.

Ефективне функціонування підприємств лісової галузі збільшує вимоги не тільки до контролю за використанням наявного ресурсного потенціалу, а й до прийняття правильних управлінських рішень. Інформаційною базою для формування управлінської стратегії служить облікове забезпечення діяльності підприємств. Створення ефективної системи бухгалтерського обліку та приведення її у відповідність до вимог часу і національних стандартів з врахуванням галузевих особливостей є одним із основних завдань сьогодення. Враховуючи специфіку лісового господарства, це стосується, насамперед, обліку витрат.

Поширення дії Положення (стандарту) бухгалтерського обліку П(С)БО 16 "Витрати" відповідно до наказу Мінфіну України №131 від